

L'AMPLE ESPECTRE PICTÒRIC DEL MUSEU D'ART DE GIRONA

Carme Martinell
Toni Monturiol

El Museu d'Art de Girona té un important fons de pintura de final del segle XIX i principi del segle XX que proporciona una àmplia panoràmica de l'espectre pictòric de les comarques gironines.

Del segle XIX hi trobem una bona mostra de la pintura històrica. N'esmentem, entre altres peces, *Colom a la Ràbida*, de Benet Mercadé, *L'Era Cristiana*, de Joaquim Espalter, i *El setge de Girona de 1809*, de Ramon Martí Alsina, autor també de *Les heroïnes de Santa Bàrbara*, quadre exposat al saló de sessions de la Diputació de Girona.

És veritat que hi ha alguns períodes cronològics i moviments pictòrics que estan més ben representats que d'altres. En aquest sentit s'ha de destacar una bona representació de paisatgisme català i gironí del final del segle XIX i començament del XX: Rusiñol, Urgell... i sobretot els membres de l'anomenada Escola d'Olot Josep Berga i Boix i Joaquim Vayreda, a més d'altres paisatgistes de les comarques gironines, com el banyolí Manuel Pigem.

Santiago Rusiñol, *Girona* (1909).

Al final del segle XIX, coincidint amb la creació del Museu Provincial, que va obrir al públic el 1870,(1) des de la Diputació de Girona s'instituíren unes beques destinades a la formació d'artistes de les comarques gironines que van permetre als seus beneficiaris –Miquel Blay o Josep Clarà, entre d'altres– conèixer de primera mà els centres artístics per antonomàsia en aquelles dates: Roma i París. A

Joaquim Vayreda i Vila,
La sega.

canvi, l'acabat d'inaugurar Museu Provincial s'assegurava l'entrega d'obres dels artistes becats. Aquesta fou una de les vies per ampliar el fons del Museu.

Durant el segle XIX també hi hagué una entrada considerable d'obres d'art, especialment de pintura, gràcies a les donacions fetes pels mateixos artistes, que d'aquesta manera deixaven una representació seva en el Museu. Una altra fórmula d'obtenció de peces fou la del prestigi, és a dir, prohoms gironins que hi feren donacions d'obres d'art.

Remarquem que no només es tracta d'artistes gironins, sinó que també hi ha una bona representació de pintors de la resta de Catalunya del mateix període, especialment d'aquells que en el seu moment varen tenir un major nivell de vinculació amb Girona i les seves comarques. És el cas de Pons

Prudenci Bertrana,
Nit de lluna a Girona (1917).

Modest Urgell,
Muralles de Girona.

Martí, amb *Cafè Vila*, *La porta de Figuerola* o *Portal de Girona*; de Modest Urgell, amb *Muralles de Girona*; de Santiago Rusiñol, amb *Girona*; de Fèlix Urgellés, amb *Voltants de Girona*...

L'ingrés d'una bona part de peces del segle XX (fins als anys 70) es deu als «concursos d'art» de la Diputació de Girona: les obres dels guanyadors de les diferents modalitats passaven al fons del Museu. Aquestes pintures són una bona mostra dels principals artistes gironins de l'època de postguerra, malgrat que el caràcter aleatori dels ingressos –obres d'artistes que participessin al concurs i hi guanyessin algun premi– fa que determinats moviments artístics no estiguin representats en la col·lecció del Museu d'Art.

Els anys 80, les tres edicions de la Mostra d'Art,(2) amb una seixantena d'obres d'artistes representatius del panorama gironí tan diversos com Gustau Carbó, Gabriel, Koyama, Piculives, Carles Fontserè, entre altres, i seguidament les biennals,(3) amb producció d'Esther Baulida, Lluís Hortalà, Carme Sanglas..., tornaren a proporcionar el fons del Museu de la producció artística del moment.

Altres circumstàncies han fet que el gros de la producció de determinats autors –Prudenci Bertrana, Josep Colomer i Jaume Faixó– passés al fons del Museu. En el cas de Bertrana, la incorporació es deu a una compra massiva d'obra de l'autor gironí a un particular; en el de Colomer, respon sobretot a la col·laboració establerta amb la fundació que du el seu nom i que va dipositar la seva obra al Museu, i en el de Faixó, a l'acord establert amb la família. Altres dipòsits d'institucions i particulars han fornit el fons d'un ampli ventall d'obres d'artistes del segle XX. L'any 1993, la Fundació Prudenci Bertrana hi va dipositar obra d'Emília Xargay, Isidre Vicens, Pia Crozet, Torres Monsó, etc.

Ramon Martí i Alsina,
El setge de Girona de 1809.

La limitació de l'espai expositiu i els criteris museogràfics del moment en què es va realitzar el muntatge de l'exposició permanent van fer prevaler l'exposició d'obres d'art català, sobretot vinculades a les comarques de Girona, i produïdes fins al primer terç del segle XX (sales 16, 17 i 18). El gros d'obres del segle XX fins avui roman a les sales de reserva. Evidentment, qualsevol criteri expositiu en una línia o en una altra comporta la selecció d'unes obres en comptes d'unes altres, i això és inevitable. Per això, les revisions periòdiques que suposen les exposicions temporals que ofereix el Museu i, de manera sistemàtica, l'activitat mensual «La peça del

mes», apropen al públic obres que resten als magatzems, alhora que permeten ampliar la documentació dels objectes del fons.

En definitiva, el fons pictòric dels segles XIX i XX del Museu d'Art de Girona és important quantitativament i també qualitativament, sobretot per la seva diversitat, que no se ceneix exclusivament al context territorial del Museu (comarques de Girona), sinó que és una important representació de la pintura catalana dels segles XIX i XX.

Carne Martinell i Toni Monturiol
són conservadors del Museu d'Art de Girona.

Notes

1. Segons Gabriel Alcalde i Josep Manuel Rueda, el Museu es devia crear al principi de 1840 (ALCALDE, G.; RUEDA, J. M., *Els museus*, Quaderns de la Revista de Girona, núm. 82, Diputació de Girona / Caixa de Girona, Girona, 1999, p. 10).
2. Les tres edicions de la Mostra van tenir lloc successivament els anys 1985, 1986 i 1987. Pretenien trencar els «obsolets i estantissos "concursos"» amb la fórmula d'adquirir obres de diferents artistes a instàncies d'un jurat per, en paraules de Jaume Fàbrega, «anar constituint el fons d'un futur Museu d'Art Contemporani» (pàgines 9 i 11 del catàleg de la primera Mostra).
3. Es tornà a la fórmula dels guardons, amb un primer i un segon premi i tres accésits, però no repartits en diferents categories com a l'època dels concursos, sinó en una d'única. Es varen organitzar tres biennals: la primera el 1989, la segona el 1991 i la tercera el 1993.

Santiago Rusiñol,
Pati de Sitges (1891).

Ramon Martí i Alsina,
Les heroïnes de Santa Bàrbara.